

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje do četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. še se tri- ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvoje frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. Opravništvo, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Deželni zbori.

Kranjski deželni zbor.

(XII. seja.) Poslanec Tavčar interpeluje prvosednika, kako je to, da se nij predložila postava zaradi odkupa duhovenske bire.

Deželni glavar odgovori, da deželnemu odboru še nijšo došlo od vseh krajev, kamor se je povpraševaje obračal, dotični odgovori.

O proračunu deželnega zaklada za l. 1877, katerega smo že priobčili, poroča poslanec Murnik.

V generalnej debati se oglasi „vitez“ briških volitev Vesteneck. Po nasvetu finančnega odseka morali bi dovoliti 20% doklade na direktne in 20% na indirektno davke. Naša stranka je v tej zadevi v prisilno stanje dejana zakaj, dokler vlada sedanja večina v dež. zboru, tako dolgo bi najrajše ne dovolili ni vinarja. Pa če smo tudi prisiljeni proračun votirati, odgovornosti nemamo nobene zanj, ta ostane večini. Ko je bila naša stranka na krmilu nij se trebalo za upravne stroške in za deželni zbor višje ko 19.000 gld. sedaj je to naraslo. Zato ker se je ustanovilo mnogo uradniških služeb, pri deželnem odboru, ki so se podelile dvomljiv m eksistencam.

Kam bi prišla država, ko bi izdajala toliko novcev, kakor naša dežela, ko vendar mi ne plačamo krajcerja za pobiranje davkov, ampak nam to oskrbi država brezplačno. Pa mej vsemi izdatki je le malo za šole, za katere mi radi plačujemo. Ako pa še to, kar dovolite za šole, vspotrebljavate za to, da napadate ustavo, no to šolo vam iz celega srca privoščimo. Ali vam je ta sistema všečne ali ne, to nam je vse jedno, to pa je gotovo, da mi in naša sistema za narodni firlefanc nemamo denarjev. Za diletantne predstave ste

uže izmetali mnogo novcev in koliko so vredne. Najboljše ste pa učinili s predlogom za zidanje nove norišnice. Zadnjikrat je dr. Bleiweis obljubil, da bodete odstopili od naprave kmetijske šole na Dolenjskem, zakaj, ker se zdaj za zidanje norišnice mudi. Kaj pa je temu uzrok, ali prazno stanovanje direktorja na Studencu, za sina dr. Bleiweisa? Deželni glavar opomni pro forma govornika naj pusti osebnosti na stran.

Vesteneck nadaljuje: V obče pa je dežela vaše delovanje uže sodila. Akoravno so ranjki Mladoslavenci se vrnili v klerikalno kraljestvo nazaj, vendar vašej večini uže smrtni zvonec doni!

Dr. Zarnik:*) Prav za prav bi na to ne bilo treba nič odgovarjati. Vendar hočem na pridigo, katero smo slišali zavrtni s par besedami. Kar se tiče velike odgovornosti, katero gosp. predgovornik na se jemlje, je to strašna butara in bati se je, da bode še menj po konci hodil, vendar upam, da ga ne bo popolnem potrla.

Kar se pa tiče 20% priklade na vse direktne davke, da se prikrije pomanjkavanje pri deželnem zakladu, kar se dalje tiče doklade za zemljiščno odvezo, za šolski zaklad: je govornik to nekako vse v obče grajal. Grajal je posebno naše upravništvo in velike administrativne stroške. Ali gosp. predgovornik nij natančnejših predlogov stavil, kateri uradniki so nepotrebni, kateri so odveč in kateri naj bi se odpravili. Zaradi tega se mu tukaj tudi ne more natančneje odgovarjati. Jaz pa, gospoda moja, kakor tudi gosp. predgovornik dobro vem, da smo mi ravno kar se upravništva tiče tako skromni in tako štedilji, da se nam drugi deželni zbori kar čudijo, in dobro vem, da

*) Po stenogramu. Ur.

nas imenujejo najbolj stiskavi deželni odbor, ker nijšo nikjer uradniki tako slabo plačani. Ne bom dosta izgledov navajal in sklicujem se le na štajerski in koroški deželni zbor. Tam imajo, gospoda moja, vaši nemški prijatelji večino in vendar imajo pri računovodstvu na Štajerskem čez 40 uradnikov, kateri so tako plačani, kakor državni uradniki. Na Koroškem imajo tudi več uradnikov nego mi, ker mi imamo komaj četrti del toliko uradnikov pri računovodstvu, kakor na Štajerskem. To, gospoda moja, je gotovo jako skromno in plača je še bolj skromna.

Menim pa, da gospod predgovornik tudi tega ugovora nij resnobna mislil, sicer bi bil šel v posameznosti in rekel: ta uradnik je odveč, ta izdatek je odvišen, ta služba se lahko naloži temu, in ti izdatki za upravo se lahko skrcijo. Ker je torej gosp. predgovornik le v obče nekatere fraze povedal, za to se mu tudi natančno o tem ne more odgovarjati in nij potrebno.

Rekel je tudi g. predgovornik dalje, da nam država zastonj davek pobira. Ali, gospoda moja, morda država z nebeškega kraljestva denar dobiva? Saj morejo ravno dežele državi denar dajati. Kaj je potlej Zastonj? Reklo se bode, da je dežela pasivna. Ali, gospoda, dežela ima Idrijo, in Idrija daje Kranjskoj deželi 700.000 do 1.000.000 gld. in zaradi tega ne gre vsoporediti našo deželo z družimi. Idrijo računajte in ne boste mogli reči, da ne daje dežela toliko državi, kolikor bi v primeri dajati morala. Ako se na Idrijo oziramo, je Kranjska dežela aktivna. Če pa ta denar v državno kaso teče, država s temi novci davek pobira in ona je naš mandatar in zaradi tega je krivo trditi, da nam država kak prezent daje.

Listek.

Tri dni v starem Rimu.

(V ljubljanskej čitalnici govoril prof. Fr. Wiethaler.)

(Dalje.)

Južno kapitolinsko rebro je znana tarpejska skala, s ktere so v prejšnjih časih državne zločince v brezno metali. Med obema vrhuncema je vsed, ki se imenuje „inter duos lucos“ = med dvema logoma. Del tega vseda, zavzema „asylum“, to je zavetišče za ptuje prognance in zločince, koje je bil Romulus iz tega namena osnoval, da bi se mestno prebivalstvo tem hitreje množilo. Na jugozapadnem koncu „asyla“ vidimo lepo poslopje, to je državni arhiv z državno zakladnico (tabularium et aerarium). Na gradu (arx) ima boginja Juno Moneta krasno svetišče, s katerim je državna penzница združena. A zapustimo grad i podajmo se na griča jugozapadni, Capitolium zvani vrhunec! Ponosno vidimo

na njem se proti nebu vzdigovati največi kapitolinski tempelj, to je trojno svetišče triglavnih rimskih boganstev: Jupitra, Junone i Minerve. Zidan je na visokem podstavku (suggestus) v obliki štiriogelnika; njegova sprednja stran je krasno stebrišče, zadnja pa je v tri celice razdeljena. V srednjej največej sedi na zlatem i slonokostenem stolu z bliskom v roki mogočni Jupiter, vladar vseh nevmrljivih bogov, kakor tudi celega revnega človečanstva; v desnej celici stoji soproga i sestra njegova, boginja Juno, v levej pa deviška Minerva, ktere celica je danas, ko se ravno njen praznik obhaja še posebno okinčana. Streha i vrata celega svetišča so pozlačena, na slemenu vidimo velikansko četverico (quadriga) iz pozlačene medenine; pred svetiščem pa se razprostira area Capitolina, to je velik prostor, ki služi raznim ljudskim shodom v zbirališče i je od mnogih krasnih svetišč i poslopij obdan. Tako imata tu svoja svetišča bogova: Jupiter, Feretrius i Mars, kakor tudi

boginji: Fides i Venus Erycina. Izmed poslopij je najbolj znamenita curia Calabra z dvorano za senatske shode, pred katero viši svečeniki (pontifices) na prvi dan vsakega mesca zbranemu ljudstvu pomen i veljavo posameznih dni naznanjajo i razlagajo. Slednjič ne smemo prezreti še obilnih okrog i okrog razvrstjenih stebrišč (porticus), v kterih se rimsko ljudstvo pri triumfalnih slovesnotih na državne stroške pogostuje. — Ogedali smo si do sedaj kapitolinski hrib z vsemi poslopji i prostori njegovimi. I če nas je uže to sila mikalo i zanimivalo, kako smo se le zavzeli, ako obrnemo svoje oči s hriba na rimski svet, ki se pod našimi nogami v celem svojem veličastvu razširja. Nekako čudno nam je pri sreč, ko vidimo prvokrat pred seboj celo slavno mesto i njegova velikanska poslopja, obilna svetišča krasne palače, lična sloopovja, brezštevilne kopelji, ogromna gledališča, zelene trate, hribe i vrtove, ozke, kotne i neravne ceste z nebrojnimi, deloma prosto i slabo zidanimi, deloma

Kar se tiče besede národní „firlefanc“ smo uže več takih psovk slišali. Govorilo se je o „Schrullen“ „Grössenwahn“ in tako bi se dobila v leksikonu še kaka beseda, katere bi se potem zbrale, da bi se izdala knjižica „zu Nutz und Frommen“ govornikov one strani, da bi se potem vedelo, kako da se naša národnost od one nemškutarske stranke imenuje.

Reklo bi se jej tudi, da se naročene knjige niso prodale. Ali gospoda moja, šolske knjige niso taki literarni proizvodi, kateri se lahko prodajejo, ampak oddajajo se le takrat, ako so potrebne. Potrebne pa so takrat, ako učenec ve, da jih v šoli potrebuje. Poročilo pove, da je bila jedna knjiga odobrena, druga še ne. Ako bosta obe knjigi potrjeni in v šoli vpeljani, boste se gotovo tudi prodali. Kajti učenec, in to veljá posebno za matematične proizvode, mora take knjige kupiti, katere v šoli rabi. Ako pa ministerstvo ne bode tega dopustilo, ako bode vedno oviralo, učenci ne bodo takih knjig kupovali, ampak nakopičene bodo ležale pri deželnem odboru in mogoče je, da s časom splesnujejo. Pa kdo bo kriv? Minister Giskra je rekel g. dr. Bleiweisu: Naredite si sami šole. Vsled tega opomena ministrovega je deželni odbor mislil, da ker vlada neče nič dovoliti, akoravno bi bila prokleta dolžnost vlade tudi za nas Slovence kaj storiti — mislil je deželni odbor: moram jaz kaj začeti. Takrat je bil njegov predlog s pohvalo sprejet in jaz trdim, da je deželni odbor še premalo predlagal, ker lahko bi bil dovolil še več v ta namen, ker mi smo poslanci slovenskega národa in o tem kar je koristno za národnost z vami nij nobene debate. (Pohvala na levej.)

Kar se tiče norišnice ali blaznice, je bil to predlog, katerega so nam izdelali naši veščaki. Gospoda moja, ali bomo mi, ali bode deželni odbor za blaznico plane delal, ali bode on vedel, kam pride oddel za razsajajoče blazne? Mi smo se obrnili takrat na veščake, storili kar je bilo mogoče, poslali smo primarija in deželnega inženirja po svetu ogledat se, in potem smo predlog stavili. Ta predlog je prišel v deželni zbor, zaradi tega pa še nij bilo naše mnenje, da bo „sans frase“ sprejet, ampak prišel je pred deželni zbor, da ga je oddal finančnemu odseku, kateri ga je pretresoval in svoje mnenje v dveh votih izrazil. Tudi v tej zadevi so bili ugovori krivi, ker more

pa skoro do neba segajočimi hišami. Na zapadni strani zagledamo v mogočnih valovih tekoči rumenkasti Tiber z njegovimi mostovi i z otokom, na katerem se vzdigujejo mnoga lepa svetišča, imenoma Aeskulapovo, boga lekarstva. Ne manj mičen je pogled proti severozapadu na Martovo, deloma od Tibra obtekano polje, na elegantne njegove prodajalnice i mnogobrojna stebrišča. Sploh, kamor se obrne naše oko, povsodi kaj novega, povsodi kaj zanimivega. Človek bi gledal celi dan i še bi se morda ne nagledal. A skrajni čas je, da zapustimo grič.

Ker ste videli, da je z nami vred še mnogo drugih ptujcev v mesto k napovedanim svečanostim privrelo, lotila se bode morda koga izmed vas skrb, kje da bodemo prenočili. A bodite mirni! Zato sem uže jaz poskrbel. Mesto ima sicer dokaj javnih prenočišč, a ker so ona v tako slabem stanu, da se jih samo revni ljudje najnižjih stanov i ptujci le v sili poslužujejo, bi se vas ne upal tjakaj peljati, če bi bil tudi prepričan, da dobimo še kaj

vsak še dandenes staviti tak predlog, da bomo vsi veseli in z entuziazmom ga sprejeli, ako ustreza znanstvenim in humanitarnim ozirom, in ako se prištedi mnogo penězov. Vsi bomo temu predlogu hvalo vedeli in rekli, ta nij samo fraze mlatil, ampak vé, kako se to praktično izvršiti da.

Ker se je omenjala tudi, naša liberalna slovenska stranka, da smo se namreč složili, moramo reči, da principijalnega nismo na jednej niti na drugej strani nič opustili in nič udali se. Videli smo pa, da ako imamo takega energičnega in brezobzirnega protivnika pred soboj, kateremu je ljubši, da Turek zadnjega slovenskega kristijana na kolec natakne nego, da bi se pomagalo Slovanom, (dobro kliči na levej) ko smo videli, da imamo opravi s takim nemčurskim liberalizmom rekli smo, kdor od teh ljudij kaj upa sram naj ga bo. (Pohvala na levej.) In to moram jaz reči, kakor se je oni dan gospod Kramarič izrazil, na smrtnej postelji bi se kesal, ko bi s takim nemškim liberalizmom držal. Ako toraj gosp. predgovornik misli, da nam uže mrtvaški zvon poje, vam rečem, gospoda moja, verjemite mi, v prihodnjem volilnem boji bomo prišli v složnih vrstah na volišče, kakor smo bili složni pri zadnjih volitvah v Ljubljani in še večja bode naša zmaga, kakor je bila pri mestnih volitvah. (Dobro! Pohvala na levej in v središči.)

(Konec prih.)

Jugoslovansko bojišče.

Stvari na slovanskem jugu se na strah vseh sovražnikov Slovanstva ugodno razvijajo vojna je gotova. Srbija pošilja prestovoljce čez mejo v Bosno, kjer se upor širi. Bosenski kristijan je prodajajo vse in gredo v boj, kar se celo dunajskemu „N. Tgl.“ občudovanja vredno zdi. Ta list se bridko norca dela iz naših nemških Turkov, ki so tolikokrat vstanek kot mrtev napovedali in Turčijo hvallili, sedaj pa vidijo, da so jej dnevi šteti. — Na Dunaji na borzi kurzi strašno padajo, vse misli, da je vojna gotova. Srbija jo bode napovedala brž kakor dobi vse naročeno, konje, vojniške plašče in drugo še potrebno. Gotovo je, da Rusija ne bode pustila Magjarom v Srbijo udariti. To Srbe povzdiguje. Navdušen je se povsodi kaže veliko.

prostora v njih. Sicer pa je v Rimu navada, da si odličniš potniki znano rimsko gostoljubnost v svojo korist uporabljajo ter kakega znanca ali prijatelja, s katerim so v gostoljubnej zvezi, za prenočišče naprosijo, koje jim ta tudi rad da, dobro vedoč, da mu vtegne dotični potnik, ako on v njegove kraje zaide, jednako gostoljubnostjoj ustreči. Tega običaja sem se i jaz poprijel ter sem vam uže davno prej pismeno preskrbel prenočišče pri svojem gostomilu Serviliji. Mož stanuje v svetej ulici (via sacra), ki se na forum izteka. Idimo tedaj tje! Hiše v tej ulici so same „domus“, znamenje, da stanujejo v njej le bolj premožni ljudje. Tu je Servilijeva hiša. Razven tega, da se rumene opeke lepo z rudečimi vrste, nima od zvonaj nič kaj posebnega. Z bronastimi ploščami odelana i zlatom i slonovo kostjo okinčana vrata ne stoje v jednej vrsti s sprednjo hišno stranjo, ampak so globoko v zidovje pomaknena, tako da nastaja pred njimi precejšnji prostor (vestibulum), ki služi obiskovalcem, ako najdejo vrata še zaklenena,

Hercegovinski vstaši so naprosili Božidariča Veselickega, ki je bil dosedaj ruski diplomatski agent, naj on njihove interese zastopa. Ta njih poslanec je bil te dni uže v Cetinji, v Zadru in sedaj potuje na Dunaj, v Berlin in v Peterburg in bode povsodi delal za terjatve vstašev, ki so postali tako nekaka vojujoča oblast.

Vstanek je dobil velevažno evropsko veljavo; ne da se več brezplodno udušiti, pač pa more imeti za Slovanstvo velikansko važnost. Dokaz, kako prav smo imeli mi od Nemcev zaničevani „slovanski viri,“ precej od kraja naglašujoči, da bode, ker mora biti. Veskres na jugu, zarja bodočnosti!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 14. aprila.

Na Dunaji položje ministerskih konferencij nij čisto nič razjasnjeno, le to je gotovo, da je rezultat še zmirom — nič. Do jutri bodo še trudili se mej soboj in družih družega pregovoriti, potem se razidejo na velikonočne praznike. Magjarske ministre trdoglavost Cislejtancev tako peče, da baje žugajo z odstopom. Pa tudi naše ministerstvo ne ve kaj bi, ali bi se udalo, ali trdo ostalo pa svoje življenje na smrtno vago dejalo.

Grof *Andrassy* je dal svojim oficijoznim listom ukaz naj rekó, da v orijentalnej politiki nij tako hudo, kakor je bila podmitena „N. Fr. Pr.“ zajavkala na plačen ukaz svojega gospodarja juda Hirscha, ki ne bode mogel turške železnice zidati.

Vnanje države.

Ruske novine so se hudovala, kakor smo uže povedali, o necem izreku Rodičevem. Sedaj pa prihaja dunajska „Wiener Abst.“ in pravi, da Rodič onih besedij nij nikoli rekel. „N. Fr. Pr.“ je pa huda, ker se jej ne posreči Avstrijo z Rusijo spreti.

Papež je sprejel te dni Greuterja in govoril pol ure z njim o razmerah v Avstriji in Tirolu.

Garibaldi je sprejel dar, katerega mu je parlament votiral in kralj potrdil in sicer kakor pravi v pismu: „ker je Viktor Emanuel dokazal z menjavo ministerstva, da je zvest ustavnim načelom in národnej volji. Porabil bode pa stari junak in svobodoborec ta denar ne za se, nego za občni blagor, za reguliranje reke Tibere in — pravi — bode le želel, da bi dobro vladana Italija napredovala v morali, svobodi in javnej blaginji.

Spanjska vlada je poklicala baskične poslance 1. maja v Madrid, da se z njimi do-

za čakalnico. Na pragu beremo v mozaiki vdeleno besedo: „salve“ (dobro došel!), ob vratih pa visi meden tolkač, katerim imamo potrkati. Na to nam pride vratar odpret; v roki ima palčico, kateroj sitneže odganja. Zdaj stopimo v vežo (ostinem). Zraven vratarjeve celice, ki je precej za vrati, vidimo, priklenenega psa: napis v mozaiki „cave canem“ (vari se psa) nam svetuje, mu ne preveč zaupati. Iz veže nas pelje pot naravnost v „atrium“; to je velika, le ob straneh strehoj pokrita, v sredi pa porna dvorána, ktera ima v svojej sredini izzidano globelj (impluvium, compluvium), da se voda s 4 streh v njo izteka. V tej sobi se umrli udje hišne družine na mrtvaški oder devljejo, v njej so razpostavljene voščene podobe (imagines) vseh slavnih i neslavnih prednikov, okrog nje so razvrstjena stanovališča, spalnice i vse reči, ktere imajo ptujcu o gospodarjevem bogatstvu pričati; tu se zbirajo na jutro klientje, kedar pridejo svojega patrona pozdravit, tu je tudi nam kot obiskovalcem

govori koliko samovladja jim pusti. Baski so imeli zmirom nekaj federalizma, svoje fueros, posebne pravice in tudi alfonzistična vlada se ne upa vzeti jim jih.

V Birminghamu na *Angleškem* so imeli velik tabor ali meeting, na katerem so tam zbrani Angleži sklenili, siliti svojo vlado naj z vsemi silami na to dela, da konec naredi strašnemu stanju, ki ga imajo pretrpeti kristijanji na Turškem. Vladalo je veliko navdušenje za hercegovinske in bosenske vstajnike.

Dopisi.

Iz Haloz 12. aprila [Izvirni dop.] (Osoda nakanjenega tabora na hrvatsko-slovenski meji.) Hrvatski in slovenski rodoljubi kanili so lani meseca avgusta prirediti tabor v Dobravi na Hrvatskem pri Zavrči, tikoma slovenske meje, kder bi se vzajemne gospodarske in narodne razmere razkladale in razvijale, ter razgovarjali o načinu, kako naj se v knjigi bližamo, a v kratkem zjedini mo. Na volitev odbora, ustanovitev taborskega črteža, namreč predmetov, o katerih bi se bilo razpravljalo, govornikov in drugih dotičnih priprav določen je bil sestanek nekaterih narodnjakov z one in naše strani na dan 8. avgusta. Za bližajočega se shoda letali so črni glasovi mračnih zlogotalic, ka naš trud in kan splava po valoviti Dravi, in tako je bilo. Dne 7. avgusta na večer prejel sem pismo glaseče se: „Sostanak naš na 8. kolovoza je nemoguć zbog nepredvidjenih zaprjeka“. Načelnik občine križevljanske, v čije področji bi bilo taborišče, dobil je od svetlega bana po velikem županu varaždinskem strog nalog, da zabrani vsak sestanek, in če bi shod zboroval isti mahom raztira. Šče dnes se brž hrani dotični nalog v pisemnici navedenega načelnika. Iz istega namena se je tudi potrudil tajnik županovine varaždinske M. Barabaš, z dvema orožnikoma v Dobravo na urečen den določenega shoda zijakov tržit. Vsem narodnjakom povabljenecem naznanila se je ta vegava prikazen nekaj šče istega večera, nekaj v nedeljo jutro, in po takem je samo jeden gospod, ničesar ne zvedevši o tej drakonski prepovedi, sedel v Reisingerjevi gostilnici dne 8. avgusta ob četireh večerko. Pristojen rodoljub mi je prijavil, ka je to namenjeno pravico za tabor naglasilo vojno zapovedništvo veleslavnemu c. kr. namestništvu v Gradcu, a to slavnemu c. kr. okrajnemu glavarstvu v Ptuj, in hrvatski državni vladi na dalnje ured-

na hišnega gospodarja čakati, kojega nam bode suženj iz njegove atriju nasproti ležeče pisarnice (tablinum) poklical. Servilius nas prijazno sprejme i svojei mladi soprogi predstavi, ob jednem pa h kosilu ob 10. uri (= ob štirih po našem) povabi ter v postrežbo nekoliko sužnjev odkaže, kterih ima najmanj kakih 50 v hiši. Ti nas v odmenjene sobe v zadnjem delu hiše peljejo i tamkaj nekoliko potnega prahu osnaže. Ogleдали smo si do sedaj samo sprednji del hiše; a Servilius nam je obljubil še pred obedom tudi nje zadnjega pokazati. Idimo tedaj nazaj v atrium, kjer nas hišni gospodar čaka. Odtodi nas pelje on naprej v svojo pisarnico, v kterej stoji gospodarjeva blagajnica i hišni arhiv. Pisarnica sama, kakor tudi koridora ob nje nej levej i desnej odpirata nam pot „peristylum“, to je veliko dvorišče, čegar sredino obdajajo po jedno nadstropje imajoča slopovja.

(Dalje prih.)

vanje. Tudi na štajerski strani bili so pretrije orožniki skriti, prežeči na toliko grozovito pošast. Oh črna vest! Predno se je poskusil prvi razgovor, bil je golč, ka se zbere na taborišči najmenje 20.000 ljudij, a drugi so resnili, ka se snide vsa zgornja polovica županovine varaždinske z Zagorjem vred, in štajerski Slovenci od Maribora do ogersko-hrvatske meje, da se prvokrat mnogobrojni slovanski sosedje pozdrave, rokujo in posvetujejo o svojem zboljšku na vzajemni granici pod milim in vedrim nebom; ali Sloven je obračal, a Švabomagjar obrnol. Dne 11. avgusta poslan je bil od okrajnega glavarstva ptujskega poverjenik, da na lici kanjenega taborišča preišče, kaj in kako. Popitaval je skrbno, kakor črnovestni Herod modrijane, priromavše od vzhoda v Jeruzalem zbog narodivšega se odkupitelja, po početniku tega poskusa, ne bi li bil nek R. B. temu vragometnemu poslu načelnik; o čem vse bi bilo namenjeno razpravljati. kateri govorniki bi bili določene predmete razvijali, kaj bi se s tem htelo postiči in več podobnih redarstvenih presukanostij. Bilo je dakle to lepe nade dete zadušeno šče pred spočetjem, tore v očinih bregušah, da se ne bi kde uže v materni utrobi razrastlo na velikansko spako.

Krasen osvet „zakona o sakupljanju“ za Hrvatsko i Slavonijo od meseca svečna 1875; ondi se po priliki čita: shod kanjen pod vedrim nebom zborovati mora se tri dni poprej prijaviti dotični oblasti, katera tudi sme zahtevati, da se ji naznane govorniki, ter ima pravico poslati na taborišče poverjenika. Amen. Odtod se razvideva, ka so tudi zakoni od narodnih zastopnikov večine skončani, in potrjeni vrtoglavost, ali, kakor se govori v Risnu, zamavica. Kder se reče: plati, ondi ima strogo veljavo ne samo vsaka drobna pičica dotičnega zakona, nego tudi šepave naredbe niže vrste uradnikov; a kder bi kaka solnčnemu prahu podobna drtinica nekoliko pohasnila težko obdačencu, če se je hoče zakonito poslužiti, lopne nanj debela globa, ali pa so mahom kedu orožniki, da vrše voljo tega ali onega vladinega kopičnjaka. Samo naj se Hrvatska šče klanja kakih pet let magjarskemu samosilju in bolvanstvu, in potle si poglej ogromni uspeh magjarskega blagoslova; vsaj uže zdaj ga obilo ima in čuti postavimo na žakanjsko-zagrebški železniški prog, kder provodnik kliče: Kápronca! harom perc; Zágráb! tizenöt perc. Kar je dnes ondi, bode v kratkem tudi indi. Poglejte si kolke: ötven krájar, poštne nakaznice, vozne liste itd. Kaj svedoči Medjumurje poslednje dobe tudi v cerkvenem obziru? Je-li nikdor ne misli na basen o ježu in lesici. Ako merništvu, železnica in pošta sprejemajo Magjare tudi na Hrvatskem za uradnike, kaj pa bode z domačimi sinovi? Vidi ogerske Slovane in Hrvate. Jaj tebi posestrima Hrvatska! ako bodeš šče dolže klobučec pod pazduhoj žmikala pred oholimi vlado- in deželohlepnimi ter ine narode jarmiti in magjartiti hotečimi Arpadovci; stečena prava morajo biti inači zagotovljena, da imajo stalnost, sami bodete si je težko obranili, a proti nam, ki vam se bližamo, hrvatska vlada žandarme nastavlja?

Največe tolažilo nam je, ka šče je narod hrvatski zdrav, čil in pravih slovanskih nazorov, ka sveža in čista sapa Makančevih pomislj močno veje in se korenini v narodu, kateri žaluje in kolne sedanje vlade preveliko in strašno pogubno plašljivost, popustljivost,

gingavost in medlušnost. Narodi jedrni, a vlade . . .

Iz Rojana pri Trstu 10. aprila [Izv. dop.] (Zakasnelo.) Denes bi si kaj rad izprosil celo stran in še kaj več našega slov. dnevnika, da bi z veseljem, s pravo zadovoljnostjo, takó kar se pravi „con amore“ popisal sinočni večer v rojanskej čitalnici, predstave drame v 5. dejanjih „Požigalčeva hči“. Ali ne boj se dragi uredniče, poznam razmere, in „brevis esse volo“, kolikor mi bode mogoče. Ti pa zatisni jedno oko, in priloži mojemu dopisu svoj imprimatur. — V kroniko rojanske čitalnice se bode zopet z rudečim pismom zapisal večerajšnji dan, sinočna beseda. Mnogi ud našega društva poznavajoč razmere naše, občudoval je smelost našega dramatičnega odseka, ki se take predstave loti, in z menoj vred z nekako bojaznijo pričakoval začetek. Premisliti je namreč, koliko število osebja potrebuje ta igra, koliko novincev bode torej nastopilo zraven nam uže dobro znanih izurjenih in izkušenih gumačev, ki so uže udomačeni na deskah, ki svet pomenijo, okolo naših „Kadrod“. No iznenadili so nas novinci, in sami sebe so prekosili tudi „cadres“. Prva pohvala gre našem vrlemu neumornemu regisseurji, in to za splošen vspeh cele predstave, da se je vse tako lepo ujemalo in vršilo, kakor tudi za njegovo lastno v vsacem obziru izvrstno igranje; imel je dve po vsem različni nalogi, in je obe po maski in po igri dovršno izvel. — Rezika sme ponosna biti na ta večer, solzé, katere je v oči izvabila pri mladem in starem, pri močnem in nežnem spolu, so jej porok, da je svojo nalogo temeljito shvatila, ter izraze občutka, srčne bolečine, obupa itd. baš mojsterski pogodila. To je bila Rezika! — In protogonista. Vrabc, mar bi človek ne mislil, da je to pravi pravcati glumač, ki se svojo strastjo občinstvu razburi, razvname in soboj potegne, da ga mora, premda je, — izvržek socijalni, propalica — občudovati. — I tetka, zgovorna tetka, godrnjavka, ki ima nabrušenega, živo iz prostega življenja vzeto lice; in Janez Verué, amerikanec, izvrstno karakteriziran, kakor smo to vajeni od njegovega mnogostranskega predstavljajana; in stara Potokorica, in mlad Indijanec, in Urška ter njen brat, Martin Sekač, vsak milimeter — mesar, in Tone, mnogo obetujoča akvizicija našega dramatičnega odseka, kar velja tudi o Škrjanci itd. Lepa hvala vsim vkup za prekrasen večer. Živili! 23. aprila reprisa igre „Bob iz Kranja“. Ad vocem reprisa bi rekel, da se naš dramatičen odsek nekako preveč skrupolozno repris ogiblje; igra, katera se je dobro predstavljala, ter posebno ugaja občinstvu, ali odgovarja predstavljajočim močem, mogla bi se ponavljati tudi v krajšem obroku, nego je to dosedaj pri nas navadno bilo. Da, da, moj dragi Damjane, premisli pa tudi skromnost slovenskega repertoira, ti zagovornik noviteti. Prijatelju L., bivšemu udu dramatičnega odseka, ki je predlanskem tako izbornu „Vrabca“ v istej „Požigalčevij hčeri“ predstavljal, in kateri nas je po brzozjavu srčno pozdravil bodi po tem potu odzdravljeno, kje daleč v Beč, kjer gotovo in to marljivo „Slovenski Narod“ čita.

Domače stvari.

— (Banket narodnih slovenskih poslancev) je bil pretečeni vtorek po svršetku deželnemu zboru zvečer v dvorani ljubljanske čitalnice. Začel se je ob 9. uri zve-

čer. Bili so navzoči mej družimi gospodje. P. Kozler, Grasselli, dr. Zarnik, Obreza, dr. Podklukar, grof Barbo, Robič, Kotnik, Rudež, Pakiž, Murnik itd. — Dr. Bleiweis je pismo poslal, ter se izgovoril, da ne more priti, ker je preveč utrujen in ker je uže pozno v noči; rekel pa je, da je v duhu pri svojih sôdrugih poslancih. — Kučegazda je bil deželnega zboru podpredsednik g. P. Kozler. — Družba je bila jako vesela, polna najboljših nád za prihodnost Slovenstva in Slovanstva. Ob sebi se umeva, da se je napivalo našim bratom na slovanskem jugu in slovanskej solidarnosti. Tudi napitnica naši slogi in jedinstvi je bila vsestransko navdušeno sprejeta, o kateri se je posebno poudarjalo, da se mora opirati na izrek sv. Avgustina: „In necesarius unitas, in dubiis libertas, in omnibus caritas.“

— (Dr. Vošnjakov govor) v štajerskem deželnem zboru prinašata „Politik“ in „Vaterland“. V celoti priobčiti ga hočemo tudi mi v svojem listu, kakor smo obljubili, isto tako Hermanovega, čem brž končamo poročilo o kranjskem zboru.

— (Slovensko gledališče.) Na veliki ponedeljek 17. aprila je na korist režiserja in marljivega igralca slovenskega dramatičnega društva Josipa Kocélja predstava prvokrat: „Cerkvenodoljski župnik“ (Pfarer von Kirchfeld od Gruberja) igra s petjem v 4 dejanjih. Svira vojaška godba. Slovensko občinstvo zna ceniti velike zasluge g. Kocélja za slovenski oder in njegovo izvrstno dramatično moč, za to bode v priznanje njegove delavnosti gotovo vsak prijatelj slovenskega gledališča z udeležanjem počastil beneficijenta g. Kocélja.

— (Milodari za pribegle Hercegovince in Bošnjake) [XXIX. izkaz.] Iz Matibora poslal č. g. dr. Leopold Gregorec urednik „Slov. Gospodarja“ od čitateljev „Slovenskega Gospodarja“ 50 gld.

Prejšnji izkazi 4191 gl. 64 kr. 1000 frankov v zlatu in 4 srebrne dvajsetice, skupaj tedaj 4241 gl. 64 kr. 1000 frankov v zlatu in 4 srebrne dvajsetice.

Odbor potrjuje sprejem s pristrčno zahvalo. J. N. Horak, Vaso Petričič, predsednik. denarničar.

Javna zahvala.

Vsled predavanj v čitalnici 19. in 26. marca in 2. t. m. je došlo „Národní šoli“ čistih 180 (sto in osemdeset) gld. Podpisani odbor si šteje v dolžnost, da izreka najtoplejšo zahvalo pred vsem govornikom gg. prof. Šukljeju, drd. Iv. Tavčarju in prof. Wiesthalerju, pa tudi slavni čitalnici in vsem udeleževalcem teh podučnih in zabavnih predavanj, ker so s tem dejansko pokazali svoje domoljubje.

Odbor „Nar. šole“.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalesciera du Barry

v Londonu.

30 let uže je nij bolezn, ki bi jo ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicin in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; zleze i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, shušanje, bledičico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenice in je bolje nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravilnih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišči v Mariboru. Zdravilnega svétnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Mr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castlestuaré, Markize de Bréhan a mnogo drugih imenitnih oseb, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Na Dunaji, 13. aprila 1872.

Prešlo je uže sedem tedev, od ar sem bil v brezupnem stanju. Trpel sem vsled prsnih in čutnih bolečinah, in sicer tako, da sam od dne do dne vidno gnil, in to zapretilo je dolgo časa moje študije. Čul sem od Vaše čudapolne Revalesciera pričel sem jo rabiti in zagotovim Vas, da se čutim po mesečnem užitku Vaše tečne in okusne Revalesciera poponem zdrav, tako, da brez najmanjšega tresnja morem zopet pisati. Zaradi tega priporočam vsem bolnim to primerno prav čeró in okusno hrano, kot najboljši pripem ček, ter ostanem Vaš udani

Gabriel Teschner.

slušatelj javnih višjih trgovskih šol.

Pismo visoko plemenite markize de Bréhan.

Neapel, 17. aprila 1862.

Gospod! Vsled neke bolezni na jetrah bilo je moje stanje hujšanja in bolečin vsake vrste sedem let sem strašno. Nijsem mogla niti čitati niti pisati, tresle so se vse čutnice na celem životu, slabo prebavljenje, vedno nespanje, ter sem trpela vedno na razdraženi čutnici, katero me je sem ter tja preganjalo in me ne jedni trenotek na miru pustilo, in pri tem bila sem melanholična najvišje stopinje. Mnogi zdravniki poskusili so vse, brez da bi moje bolečine zljajšali. V polnej obupnosti poskusila sem Vašo Revalesciera in sedaj, ko jo uživam tri mesece, zahvaljujem se bogu. Revalesciera zasluži največje hvale, pridobila mi je zopet zdravje in me stavila v stanje, da morem mojo društveno pozicijo zopet uživati. Dovolite gospod, zagotovjenja moje pristrčne hvaležnosti in popolnega spoštovanja.

Markize de Bréhan.

Št. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučenem kašlju in bolehanji dušnika, omotici in tiščanju v prsih.

Št. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprebavljenji, nespanji in hujšnji.

Revalesciera je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na ceni, ko pri zdravilih.

V plehastih puščah po pol funta 1 gold. 50 kr. 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 35 gold.

Zevalesciera-Bisciton v puščah in Revalesciera-Chocolatée v prahu 12 tas 1 gld. 50 kr., 24 tas 2 gl. 50 kr., 48 tas 4 gl. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gl. Prodaje: Dr. Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnah in apotekah; tudi razpošilja dušnikah ali na vse kraje po poštah. V Ljubljani pri J. Svoboda, lekar pri „zlatem orlu“, v Reki pri lekarju J. Prodamu, v Celovcu pri lekarju Birnbacherju, v Spiljetu pri lekarju Aljinoviču, v Trstu pri lekarju Jakobu Serravallo, pri drogeristu P. Rocca in J. Hirschu, v Zadru pri Androviču. (864)

Dunajska borza 13. aprila.

(izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovotih	65 gld. 50 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	69
1860 arz. posojilo	108 75
Akcije narodne banke	862
Kreditne akcije	138
London	119 50
Napol.	9 54 1/2
C. k. cekini	5 69
Srebro	103 70

Kje potrebujete

cerkvenika?

Podpisani priporoča se za cerkvenika. Kder jednacega služabnika potrebujejo, naj mi naznanijo, da se osebno predstavim in izpričevala pokažem.

(87—4)

Matevž Pucelj,

v Sodražici, hiš. šte. 43.

Umrl v Ljubljani od 11. do 13. aprila: Franc Škof, 41. leto mizarja vsled atrophie. — Marija Golob, 31 l. za jetiko. — Jakob Štefanič, 70 l., v bolnici za jetiko. — Lovro Hofnar, 75 l., v bolnici, na prisnej vodenici. — Gabriel Topolovec, 1 mes., dete gostinčarja, vsled atrophie. — Ant. Jakopič, 2 l., dete delavca vsled bronhitis. — J. Zerovnik, 50 l., za jetrnim rakom.

Umrl v Ljubljani od 11. do 13. aprila:

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze pristrčnega sočutja mej boleznijo, kakor tudi pri pogrebu moje nepozabljive soproge, oziroma matere —

Marije Golob,

izrekamo vsem, posebno pa gg. čitalničnim pevcem najsrčnejšo zahvalo.

V Ljubljani, 13. aprila 1876. (96)

Žalujoča rodbina.

Slovenske knjige.

V „narodnej tiskarni“ se dobé, in morejo tudi po poštnem povzetji naročiti najnovejše slovenske knjige:

1. „Doktor Zober“, originalen slovenski roman od J. Jurčiča. Cena 60 kr.
2. „Kalifornske povesti“ od Bret Harte-a. Cena 50 kr.
3. „Tugomer“, tragedija v 5. dejanjih. Spisal J. Jurčič. Cena 60 kr.

Lepo posestvo,

pol ure od Ljubljane oddaljeno, obstoječe iz krasne enonadstropne hiše s sedmimi sobami, velikega vrta, njiv, travnikov, gozda in za kmetijo potrebnih poslopj, ter mlina s štirimi tečajji je po ceni na prodaj ali se prepusti v najem. Več o tem se izvé pri lastniku, Janezu Knezu v spodnji Šiški poleg Ljubljane. (83—4)

Še nikdar kaj jednacega!

Še nikdar rabljeni

šivalni stroji:

Howe-jevi po 55 gld. in višje.
Wheeler & Wilson po 48 gld. in višje.

V Ljubljani,

(72—4)

v judovskej ulici šte. 228.

Graške špiritne drože

dobivajo se vsak dan svežne (frišne) v prodajalnici steklenega blaga gosp. **Francu Kolmana** na glavnem trgu šte. 236 iz prijaznosti do (65—8) **A. Schneiderja.**

Menj ko pol kilograma (1 funta) se ne prodaje.

Elikzir iz Kine i Koke,

najboljši do sedaj znani **želodčni liker.** Pospešuje cirkulacijo in prebavljenje, ter različne organe in ude z nova okrepi in oživl. 1 steklenica 80 kr.

Dobiva se jedino le pri

(53—5)

Gabriel Piccoli,

lekarju, na dunajskej cesti v Ljubljani.

Vrt in krčma Pavlič-eve pivarne

v spodnjem Šiški

se bode odprla zopet na velikonočno nedeljo.

Za dobro pijačo, dobre gorke in mrzle jedila, kakor tudi za izvrstno **kavo** skrbel bode najbolje najemnik pivarne, ki hoče tudi krčmo sam na svojo režijo imeti.

Josef Deisinger,

pivovar.

(91—3)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.